

«Ображені. Білорусь». Світова прем'єра у Херсоні

02.10.2020 16:01

Режисер і драматург Андрій Курейчик: новини про події в Білорусі не передають емоцій, стану людей, драми, що там розігрується

У Херсоні відбулася світова прем'єра вже відомої вистави «Ображені. Білорусь» – п'єси, написаної білоруським режисером, сценаристом, драматургом, членом Координаційної ради Білорусі Андрієм Курейчиком про останні події в Білорусі. А її читання у вересні, в межах міжнародного театрального фестивалю [«Мельпомена Таврії»](#), дало поштовх «хвилі» читань – до проєкту солідарності з білорусами [Insulted Belarus](#) вже долучилися 50 театрів у 14 країнах світу, п'єса зазвучала різними мовами.

СВІТОВА ПРЕМ'ЄРА: ЖОРСТКІ СЦЕНИ ТА РЕАЛЬНІ ПЕРСОНАЖІ

І ось уже ввечері 1 жовтня на сцені Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. Куліша відбулася світова прем'єра п'єси. На сцену вийшли не лише херсонці – перший показ вистави було проведено спільно з акторами Полтавського академічного українського музично-драматичного театру ім. М.Гоголя.

Андрій Курейчик

Андрій Курейчик, представляючи «Ображені. Білорусь» глядачам, сказав зі сцени, що ніколи не хотів писати саме таку п'єсу – до цього змусили події в його рідній країні. «Я 18 років пишу сценарії до фільмів – от “Кохання-зітхання” (рос. «Любовь-морковь»), “Рух угору” (рос. «Движение вверх»), “Ялинки” (рос. «Елки»), п'єси різні веселі. І мені завжди хотілося писати щось таке енергійне, розважальне. Але тут у моїй країні сталася біда, ніхто її не чекав. Хоча, певне, до цього все йшло, тому що 26 років щось накопичувалося, в результаті терпець урвався. Ніхто не чекав, що у мирній, дуже спокійній, правильній, законслухняній країні може бути такий рівень ескалації насилля всередині країни, без зовнішнього втручання чужих військ, коли самі білоруси опинилися по різні сторони барикад. Для мене це дуже боляче... Що відбувається, ви бачите в новинах. Але новини не передають найголовнішого – те, про що ця п'єса. Новини не передають емоцій, стану людей, драми, яка там розігрується. У п'єсі – реальні персонажі, когось ви зразу впізнаєте, когось у Білорусі знають, це реальні люди... Я представив усі точки зору, ви самі можете зробити вибір, на чийй ви стороні. Те, що тут показано – документальна правда», – сказав Курейчик. Він також попередив глядачів: у п'єсі є ненормативна лексика. «З правди слів не викинеш, там є «міцні» час від часу слівця, ви мені вибачте за це. Там є жорсткі сцени. Це теж правда. Я прошу за це вибачення. Але краще розуміти, що відбувається, щоб зробити свій справжній, правильний вибір», – зазначив

драматург.

«Це буде світова прем'єра саме театральної вистави», – так прокоментував Андрій Курейчик перед початком показу, спілкуючись із журналістами.

За його словами, прем'єра відбулася саме у Херсоні, бо головний режисер театру імені Куліша Сергій Павлюк відчув тему, а директор театру Олександр Книга підтримав ідею поставити п'єсу в найкоротші терміни, незважаючи на те, що нині театрам непросто виживати через коронавірус.

УКРАЇНА ЗРОБИЛА БРАТНІ КРОКИ

«Те, що нам показують інколи зовнішню сторону – цифри, документи, вони не відбивають того емоційного стану, в якому білоруси зараз. Чого вони щиро хочуть, у чому вони конфліктують, де вони не можуть знайти спільної мови. Як виглядає зараз для білорусів ця ситуація... До чого це призведе, я не знаю. Я не пророк. Але мені дуже важливо, щоб люди емоційно підключилися до білорусів. Тому що солідарність – це, перш за все, співчуття, співпереживання своїм братам. Я вважаю, що українці – це наші брати. Дійсно, багато білоруських опозиціонерів, які були під прямими репресіями, вони зараз у Києві мають можливість лишитися. Й Україна не визнала Лукашенка президентом, сказала: давайте, розберіться там. Я вважаю, що це все братні кроки», – каже Андрій Курейчик.

Дуже важливо, підкреслює драматург, щоб у світі якомога більше людей дізналося, що відбувається у його країні насправді, а не з пропагандистських державних білоруських телеканалів. Адже, як зазначив драматург, у Білорусі немає приватних телеканалів і приватних новинних радіостанцій, відповідно – виникає та ж ситуація, яка була в Союзі у брежнєвські часи, коли картинка у телевізорі не відбиває реального життя.

ПРОЄКТ СОЛІДАРНОСТІ З БІЛОРУСАМИ INSULTED. BELARUS

Як вважає Курейчик, наразі театр – найбільш щирий спосіб розповісти про події на його Батьківщині. І вже виник цілий проєкт солідарності з білорусами Insulted. Belarus. До нього долучилося понад 50 театрів у 14 країнах – на найкращих світових театральних майданчиках відбуваються читання п'єси «Ображені. Білорусь». «Більше 50 світових театрів – це й театр драматичний у Варшаві, Королівський театр Стокгольма, в Україні читку робив Дикий театр у Києві, театр Рімаса Туманіса у Вільнюсі... Двадцять читань було у США, три у Великій Британії, в Ірландії... Відеочитання відбудеться у Москві, буде грати Лія Ахеджакова, інші прекрасні російські актори. У Києві тиждень тому читання – був зірковий склад. Відколи ми його розмістили на YouTube, вже понад 15 тисяч білорусів подивилося це читання через соцмережі. Це важлива робота», – каже драматург.

Це також прояв солідарності з акторами, творчими людьми Білорусі, які нині зазнають переслідувань, каже Курейчик. «Ви знаєте, що величезний удар був нанесений саме по театральному, художньому житті Білорусі цими подіями. Наш Національний Купалівський театр практично припинив своє існування, трупа звільнилася. Зупинена робота Гродненського театру», – каже він.

Щодо найближчих планів Курейчика, то читання «Ображені. Білорусь» заплановане в Одеському культурному центрі, у Рівному, ще одне відбудеться в Києві.

Власне про саму п'єсу Курейчик каже, що у тексті багато взято з інтерв'ю тих чи інших героїв, які є реальними персонажами, проте ці тексти, звісно, драматургічно опрацьовані. «Які це герої – українці, звісно, впізнають. Це й Олександр Лукашенко, і Світлана Тихановська...», – каже Курейчик. П'єса «Ображені. Білорусь» була написана гарячими слідами першого місяця протестів у цій країні, як бачення спостерігача і прямого учасника тих подій, писати він її почав 20 серпня, а вже на початку вересня у Херсоні відбулося перше читання частини п'єси на Гогольфесті.

Що стосується особистої ситуації драматурга, то на запитання, чи він в'їзний зараз у Білорусь, з огляду на те, що входить до складу Координаційної ради Білорусі, Андрій Курейчик відповів так: «Я в'їзний у СІЗО КДБ зараз, з цим у нас проблем немає, ви знаєте».

ВІДВЕРТИЙ БІЛЬ, СЛЬОЗИ, СМЕРТЬ

На запитання, що саме його зачепило у п'єсі, головний режисер театру імені Куліша **Сергій Павлюк** каже: «Б'ють людей – це страшно. Ми це пройшли вже, проходили не раз... Не підтримати білорусів, мені здається, було б не по-людськи, не по-сусідськи, не по-братньому». Він також повідомив, що готується ще одне читання вистави у Херсоні – в академічному обласному театрі ляльок. «Ми переслили вже український переклад п'єси у Черкаський, Хмельницький театри, в драматичному театрі в Рівному теж буде читання, і в ляльковому буде читання. Як на мене, ця п'єса об'єднує, це такий унікальний момент єднання творчих людей на підтримку білорусів», – каже Павлюк.

Сергій Павлюк

Що стосується участі Полтавського академічного українського музично-драматичного театру ім. М.Гоголя, з яким працює Павлюк, то там також відбулося читання п'єси «Ображені. Білорусь». І так народилася ідея об'єднати зусилля двох театрів і зробити спільний проєкт.

Тому на сцену херсонського театру вийшли полтавські актори – заслужені артисти України Олександр Любченко (у ролі Старого – Лукашенка) і Тетяна Любченко (у ролі Нової – Тихановської).

Заслужений артист України **Олександр Любченко** каже, що разом із головним режисером театру імені Куліша Сергієм Павлюком Полтавський академічний український музично-драматичний театр ім. М.Гоголя співпрацює давно й успішно. Інша справа, що в п'єсі «Ображені. Білорусь» полтавським акторам довелося грати на «чужій» сцені. Проте, як зазначив актор, працювати в херсонському театрі було комфортно і з першої репетиції полтавці знайшли спільну мову з колегами. Тому такий дружній обмін може бути не останнім, вважає він.

За його словами, тема свободи у п'єсі дуже важлива. «Ця країна, яка поряд із нами, прагне свободи – ми можемо допомогти своїм мистецтвом, своїми роботами», – зазначив Олександр Любченко.

Він також прокоментував те, що у виставі є ненормативна лексика, яка ріже слух. «Це взагалі дуже серйозно. Але давайте не будемо ханжами. Це відверта розмова про відверті речі, це відвертий біль, сльози, відверта кров, відверта смерть», – прокоментував полтавський актор у розмові з журналістами.

Що стосується схожості на свого героя – Лукашенка, то, за словами актора, жести, манера поведінки, схожість зовнішня — це не було головним для нього завданням. «Я бачив його кілька разів по телебаченню. Але це було не головне, я ж не пародист, я актор. Було завдання показати конфлікт між старим і новим, між людиною, яка тримається за владу, і тими, хто прагне змін. Не було завдання буквально мене зробити Лукашенком», – розповів полтавський актор.

Ірина Староселець, Херсон